ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420171016
AA43-0095-18/9
ECLI:LV:ADAT:2018:0611.A420171016.6.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2018.gada 11.jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Santa Liniņa,
tiesneses Sandra Gintere un Karina Krastiņa

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. C/ pieteikumu par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2016.gada 25.februāra lēmuma Nr.DA-16-236-ap atzīšanu par prettiesisku, par labvēlīga administratīvā akta - būvatļaujas - izdošanu dzīvojamās mājas /adrese/ būvniecībai, par mantisko zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzinājumu, sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2016.gada 8.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas būvvaldes (turpmāk – būvvalde) 2016.gada 19.janvāra lēmumu Nr.BV-16-517-ap pieteicējam /pers. C/ atteikts izdot būvatļauju dzīvojamās mājas /adrese/ (turpmāk – objekts) būvniecībai.

Lēmums pamatots ar turpmāk minēto.

[1.1] Apbūves priekšlikums paredz savrupmājas jaunbūvi pieteicēja zemesgabalā ar kadastra apzīmējumu /numurs//adrese/ (turpmāk – zemesgabals), kas atrodas /nosaukums A/ un /nosaukums B/ielas stūrī, uz apbūves līnijas 4,3 m attālumā no /nosaukums A/ielas sarkanās līnijas, 15,95 m attālumā no /nosaukums B/ielas sarkanās līnijas.

[1.2] Atbilstoši Rīgas domes 2005.gada 20.decembra saistošo noteikumu Nr.34 ,,Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" (turpmāk – Apbūves noteikumi) 294.punktam būvvalde, izvērtējot pilsētbūvniecisko situāciju kvartāla robežās, atzina, ka ielas frontes apbūves sakārtošanai neapbūvēto zemesgabalu apbūves gadījumā /nosaukums A/ielai kā „E" kategorijas ielai ir nosakāma Apbūves noteikumu 2.19.2.apakšpunktā paredzētā obligātā būvlaide 3 m no ielas sarkanās līnijas. Savukārt /nosaukums B/ielai kā „D" kategorijas ielai nosakāma obligātā būvlaide 6 m no ielas sarkanās līnijas vai Apbūves noteikumu 2.19.1.apakšpunktā paredzētā iedibinātā būvlaide ~ 6,5 m. Stūra gabalā jāievēro abu ielu būvlaides un ēka jāizvieto paralēli ielas frontei.

Izvērtējot objekta būvprojektu, konstatējams, ka konkrētajā būvniecības iecerē minētās prasības nav ievērotas.

[1.3] No Būvniecības likuma 15.panta trešās daļas 1.punkta izriet, ka būvatļauju neizsniedz, ja būvniecības iecere neatbilst būvniecības procesu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām. Ievērojot konstatētās neatbilstības un pamatojoties uz Būvniecības likuma 14.panta trešās daļas 1.punktu, atsakāms izdot būvatļauju objektam.

[2] Nepiekrītot būvvaldes lēmumam, pieteicējs to apstrīdēja, lūdzot atlīdzināt morālo kaitējumu un materiālos zaudējumus.

Ar Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta (turpmāk – departaments) 2016.gada 25.februāra lēmumu Nr.DA-16-236-ap būvvaldes lēmums atstāts negrozīts.

[3] Pieteicējs iesniedza Administratīvajā rajona tiesā pieteikumu par departamenta 2016.gada 25.februāra lēmuma Nr.DA-16-236-ap (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) atzīšanu par prettiesisku, būvatļaujas izdošanu objektam, mantisko zaudējumu atlīdiznājumu 9000 euro apmērā par katru būvniecības aizkavēšanās sezonu, morālā kaitējuma atlīdzinājumu 6000 euro apmērā, kā arī pienākuma uzlikšanu atbildētājām rakstiski atvainoties.

Pieteikums, ievērojot apstrīdēšanas iesniegumā norādītos apsvērumus, pamatots ar turpmāk minēto.

[3.1] Departaments nepamatoti uzskata, ka no Apbūves noteikumu 293.punkta un 294.punkta izriet būvvaldes tiesības noteikt obligāto būvlaidi. Apbūves noteikumu 293.punkts nosaka minimālo būvlaidi, kas nozīmē minimālo attāluma līniju, sākot no kuras drīkst, nevis vajag, izvietot būves gar konkrētās kategorijas ielu. Departaments interpretē minimālās būvlaides definīciju pretēji Ministru kabineta 2013.gada 30.aprīļa noteikumu Nr.240 ,,Vispārīgie teritorijas plānošanas,

izmantošanas un apbūves noteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr.240) 2.6.apakšpunktā ietvertajai būvlaides definīcijai, kā arī neievērojot 129.punktu, kas noteic, ka pilsētās būvlaidi nosaka kā minimālo vai maksimālo attālumu no ielas sarkanās līnijas līdz apbūvei. Departamenta būvlaides definīcijas interpretācija ir pretrunā būvvaldes praksei un tam, kā būvlaides definīciju izprot citās lielākajās Latvijas pilsētās.

[3.2] Saskaņā ar Apbūves noteikumiem obligātās būvlaides statuss tiek piešķirts zemesgabaliem saskaņā ar detālplānojumiem vai lokālplānojumiem. Parasti obligāto būvlaižu ieviešana tiek izmantota aizsargjoslu dibināšanai vēsturiski nozīmīgās teritorijās vai citās īpašās teritorijās, kā arī iedibinātās perimetrālās apbūves teritorijās.

Būvvalde kļūdaini piemēro obligāto statusu būvlaidei /nosaukums A/ielā. Visā /nosaukums A/ielas garumā nav iedibinātās būvlaides, ēku izvietojums nav sistemātiski sakārtots. Tas nozīmē, ka pieteicēja zemesgabalā ir nepieciešams ievērot tikai minimālās būvlaides nosacījumu – būvi izvietot ne tuvāk par noteikto minimālo attālumu.

[3.3] Nosakot iedibināto būvlaidi /nosaukums B/ielai, būvvalde pretēji Apbūves noteikumu 2.19.1.apakšpunktam izmantojusi neesošu ēku izvietojumu, proti 2008.gadā akceptētu, bet līdz šim brīdim nerealizētu, būvprojektu /adrese/. Noteikt iedibināto būvlaidi faktiski tikai pēc vienas ēkas izvietojuma ir nepareizi, nesamērīgi un nesaprātīgi.

[3.4] Būvvalde analizēja ēku izvietojumu /nosaukums B/ielā tikai nelielā kvartāla daļā starp /nosaukums A/ielu un /nosaukums C/ielu. Pieteicējs uzskata, ka nepieciešams analizēt situāciju /nosaukums B/ielas frontē visa kvartāla ietvaros starp Mežotnes un Dikļu ielu, ievērojot noteikumu Nr.240 2.52.punktā noteikto kvartāla definīciju. 2009.gada 28.maija būvvaldes padomes sēdē būvvalde atzinusi, ka būvlaides tuvināšana ielas sarkanajai līnijai iespējama, veicot apbūves analīzi kvartālā no /nosaukums B/ielas līdz Upesgrīvas ielai. Šis fakts tikai apstiprina to, ka pat garākajā /nosaukums B/ielas daļā nevar atrast iedibinātās būvlaides pazīmes.

Būvvalde vispār neanalizēja zemes robežu plānu, kur skaidri redzams attiecīgais aizsargjoslas apgrūtinājums, kas arī ir dabisks šķērslis būvlaides /nosaukums B/ielai robežu noteikšanai.

[3.5] /nosaukums B/ielas otrā pusē pretī pieteicēja zemesgabalam atrodas ēka uz sarkanās līnijas. Arī zemesgabalos /adrese/, un 80B, /adrese/ ielā 1 un 2A, /adrese/ ielā 7 un 15 ēkas ir uzbūvētas, neievērojot obligāto būvlaidi. Tādējādi tiek pārkāpts tiesiskās paļāvības un vienlīdzības princips.

Būvvalde nav ņēmusi vērā pieteicēja zemesgabala konfigurāciju un vērtējusi, vai pieteicējs varēs izpildīt citas būvniecības normu prasības. Apstāklis, kāpēc pieteicējam nepieciešams objektu izvietot pēc iespējas tālāk no /nosaukums B/ielas, ir zemesgabala tuvumā esošie bērzi, kas rada insolācijas problēmas plānotajai jaunbūvei.

[3.6] Būvvaldes lēmums pieņemts, pārkāpjot administratīvā akta izdošanas termiņu, neizvērtējot pieteicēja viedokli un argumentus. Pārsūdzētajā lēmumā nav ietverti apsvērumi par visiem pieteicēja iebildumiem. Tādējādi nav ievērots procesuālā taisnīguma princips.

[3.7] Ņemot vērā, ka pieteicēja zemesgabals neatrodas Rīgas vēsturiskajā centrā vai kādā citā aizsardzības zonā, bet izvietots starp maznozīmīgām D un E kategorijas ielām; ka ierosinātā būvniecība neskar publiskās teritorijas, būtu pilnīgi tiesiski un taisnīgi ievērot saprātīgo samērīgumu un nemēģināt atrast izdomātu iemeslu, lai neapstiprinātu iesniegto būvprojektu. Pretējā gadījumā tiek pārkāptas Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105.pantā nostiprinātās cilvēka pamattiesības uz īpašumu, kā arī 115.pantā nostiprinātās tiesības uz dzīvi labvēlīgā vidē.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2016.gada 8.novembra spriedumu pieteicēja pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, mantisko zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzinājumu noraidīts.

Spriedums pamatots ar turpmāk minēto.

[4.1] Tiesa, izvērtējot faktiskos apstākļus kopsakarā ar tiesisko regulējumu, pilnībā piekrīt iestādēm, ka /nosaukums B/ielas frontē piemērojama iedibināta būvlaide apmēram 6,5 m un /nosaukums A/ielas frontē minimālā būvlaide –
3 m.

Pieteicējs iebilst iestādes tiesību normu tulkošanai un piemērošanai, proti, uzskata, ka tiesību normas noteic tikai minimālo attālumu, ko pieteicējs ievēro, savukārt pašvaldībai nav tiesību liegt pieteicējam būvi novietot tālāk jebkurā pieteicējam vēlamajā attālumā.

Tiesa šādai pieteicēja tiesību normu interpretācijai nepiekrīt.

[4.2] No Apbūves noteikumu regulējuma izriet, ka prioritāri ievērojama iedibināta būvlaide. Tiesa piekrīt iestādēm, ka /nosaukums B/ielas frontē bija pietiekami ar divām būvēm, lai noteiktu iedibinātu būvlaidi.

Pieteicējs iebilst tam, ka būvvalde, rēķinot iedibināto būvlaidi, ir ņēmusi vērā neesošu apbūvi /adrese/, izvērtējot 2008.gadā apstiprinātu, bet nerealizētu projektu. Tiesa savukārt norāda, ka šī neesošā apbūve nav ņemta vērā aprēķinos, kas ir redzams no pārsūdzētā lēmuma. Pārsūdzētajā lēmumā informatīvi norādīts, ka jau 2008.gadā, akceptējot būvprojektu savrupmājas būvniecībai, tika izvirzīts nosacījums izvietot ēku uz 6 m būvlaides. Tādējādi iestāde pamato savu konsekvento pieeju, nosakot būvlaides būvniecības iecerēm /nosaukums B/ielas frontē.

[4.3] /nosaukums A/ielas frontālajā līnijā iedibinātas būvlaides pazīmes nav konstatējamas. Līdz ar to iestāde noteikusi, ka piemērojama minimālā būvlaide.

Pieteicējs nepamatoti norāda uz neierobežotām tiesībām izvietot ēku zemesgabalā jebkurā vietā, ievērojot tikai minimālo būvlaidi.

Apbūves noteikumu 294.punkts šīs tiesības ierobežo, proti, minimālo būvlaidi būvvalde var palielināt, izvērtējot pilsētbūvniecisko situāciju. Būvvaldes kompetence ir katrā gadījumā atsevišķi vērtēt konkrētas ielas situāciju, būvvaldei ir pienākums veidot kopīgu ēku izvietojumu kompozīciju, sakārtot ielu frontālo līniju, jo tas atbilst sabiedrības interesēm

dzīvot vizuāli sakārtotā vidē. Nav pieļaujama situācija, ka tiktu atļauts būvēt ēkas uz zemesgabaliem jebkurā vietā un izvietojumā, absolūti nerēķinoties ne ar kādiem publiski tiesiskiem nosacījumiem. Būvvalde ir atbildīga par to, lai savrupmāju apbūvē tiktu ievērota harmoniska, konkrētam kvartālam raksturīga būvniecība.

[4.4] Pieteicējs norāda, ka savu savrupmāju nevēlas būvēt tik tuvu sarkanajām līnijām /nosaukums B/ielas pretēja pusē esošās daudzdzīvokļu mājas dēļ un koku dēļ /nosaukums A/ielas pusē. Attiecībā uz daudzstāvu māju norādāms, ka no lietā esošajiem dokumentiem secināms, ka tā tur jau atradās brīdī, kad pieteicējs iegādājās nekustamo īpašumu un līdz ar to šo faktoru nav iespējams novērst, savukārt attiecībā uz kokiem no lietas materiāliem secināms, ka nekustamajā īpašumā nav tādu koku, kuru ciršana būtu saskaņojama ar pašvaldības atbildīgajām institūcijām.

Tādējādi jāatzīst, ka iestāde pamatoti izskatāmajā lietā nav konstatējusi, ka pastāvētu tāda pilsētbūvnieciska situācija, kurā būvvaldei būtu jāļauj pieteicējam neievērot minimālo būvlaidi /nosaukums A/ielā vai iedibināto būvlaidi (kas faktiski sakrīt arī ar minimālo būvlaidi) /nosaukums B/ielā.

[4.5] Pieteicējs norāda, ka tiek ierobežotas viņa Satversmē garantētās tiesības uz īpašumu.

Tiesa pieteicējam nepiekrīt. Pārsūdzētais lēmums neierobežo pieteicēja tiesības izmantot savu īpašumu būvniecības ieceres realizēšanai. Pieteicējam, izmantojot savu īpašumu būvniecībai, jebkurā gadījumā ir jāievēro būvniecību reglamentējošais publiski tiesiskais regulējums, tostarp pašvaldības saistošie noteikumi.

[4.6] Pieteicējs uzskata, ka iestādes nav pareizi noteikušas kvartāla robežas, rēķinot iedibināto būvlaidi.

Tiesa, ņemot vērā faktisko situāciju un tiesisko regulējumu, atzīst, ka iestāde kvartāla robežas noteikusi pareizi. Konkrētajā gadījumā kvartāls ir starp /nosaukums B/ielu, /nosaukums A/ielu un Dikļu ielu.

[4.7] Ņemot vērā tiesas izdarītos secinājumus, atzīstams, ka lietas faktiskie apstākļi un tiesiskais regulējums nedod tiesības pieteicējam realizēt būvniecības ieceri tādā attālumā, kā to būvprojektā paredzējis pieteicējs, proti, pieteikums daļā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu nav pamatots un ir noraidāms. Tiesa pārsūdzēto lēmumu atzīst par tiesisku un pamatotu. Līdz ar to nav pamata mantiskā zaudējuma un morāla kaitējuma atlīdzināšanai, un pieteikumā ietvertais prasījums šajā daļā ir nepamatots un noraidāms.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2016.gada 8.novembra spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, lūdzot apmierināt pieteikumu.

Apelācijas sūdzība pamatota ar pieteikumā norādītajiem argumentiem, papildus norādot turpmāk minēto.

[5.1] Apbūves noteikumos iekļautais būvlaižu regulējums nedrīkst nonākt pretrunā noteikumiem Nr.240. No noteikumu Nr.240 2.6.apakšpunkta skaidri izriet, ka būvlaide noteic minimālo (nevis obligāto) attālumu starp ielas sarkano līniju un tuvāko virszemes būvi. Līdz ar to būves uz zemesgabala var izvietot jebkurā vietā, ja tiek ievērota minimālā būvlaide, proti, ja tiek būvēts līdz ar minimālo būvlaidi vai tālāk par to.

No noteikumu Nr.240 129.punkta ir konstatējams, ka pašvaldība var noteikt ne vien minimālo, bet arī maksimālo būvlaidi, par kuru tālāk attiecībā pret sarkano līniju nedrīkst būvēt. Konkrētajā gadījumā maksimālā būvlaide nav noteikta, līdz ar to pieteicējs ir tiesīgs, ievērojot minimālo būvlaidi, izvēlēties sev tīkamu būves attālumu no sarkanās līnijas, ja vien tas ietilpst zemesgabala robežās un netiek ierobežots uz citu normatīvo aktu pamata.

[5.2] No Apbūves noteikumu 294. un 295.punktā minētā var secināt, ka minimālās būvlaides koriģēšana ir iespējama izņēmuma gadījumos - to palielinot, tādējādi privātpersonai nelabvēlīgi samazinot iespējamās apbūves platību vai tieši pretēji - to samazinot, tādējādi privātpersonai labvēlīgi palielinot iespējamās apbūves platību.

[5.3] Teritorijas plānošanas ietvaros var tikt noteikta obligātā būvlaide, lai strikti noteiktu apbūves līniju. Par šo faktu jebkura persona var pārliecināties, iepazīstoties ar plānošanas dokumentiem. Jebkurā citā gadījumā ir piemērojama minimālā būvlaide, kas privātpersonai dod zināmu rīcības brīvību, izvēloties būves novietojumu. Minimālā būvlaide nosaka tikai minimālo attāluma ierobežojumu būvniecībai tikai attiecībā pret ielas sarkano līniju.

Savukārt situācijām, kurās vēsturiskie apstākļi dabā ir izveidojušies citādi nekā standartsituācijā, ir paredzēts iedibinātās būvlaides institūts, proti, iedibinātā būvlaide ir normatīvajos aktos noteikta atkāpe no ierastās kārtības, kad apbūves līnija tiek noteikta, pamatojoties uz jau esošo kvartāla apbūvi.

[5.4] Pieteicējam attiecībā pret /nosaukums A/ielas sarkano līniju ir jāievēro minimālo būvlaidi 3 m. Pieteicējs saskaņā ar normatīvo aktu regulējumu ir tiesīgs veikt apbūvi arī tālāk par 3 m no /nosaukums A/ielas sarkanās līnijas tā, kā to paredz pieteicēja būvprojekts. Būvvaldes interpretācija lietā par minimālo būvlaidi ir kļūdaina, proti, būvvalde nav nošķirusi jēdzienus „minimālā būvlaide" un „obligātā būvlaide".

[5.5] Iedibināto būvlaidi attiecībā pret /nosaukums B/ielas sarkano līniju konkrētajā situācijā nevar noteikt, līdz ar to ir piemērojama minimālā būvlaide, proti, 6 m no /nosaukums B/ielas sarkanās līnijas, kas paredz arī pieteicēja tiesības veikt apbūvi tālāk par noteiktajiem 6 m no /nosaukums B/ielas sarkanās līnijas.

[5.6] Pieteicējs piekrīt, ka nav pieļaujama pilnīgi patvaļīga būves vietas izvēle, bet tās ierobežošana ar būvlaižu palīdzību ir pieļaujama tikai saskaņā ar sistēmu un jēgu. Tādējādi ir neizprotama būvvaldes patvaļīga vēlme bez jebkāda saprotama pamatojuma, nepastāvot noteiktai obligātai būvlaidei vai perimetrālai apbūvei, no plānošanas viedokļa maznozīmīgā teritorijā, kas atrodas uz Rīgas pilsētas robežas, ar visiem iespējamiem līdzekļiem censties panākt, ka dzīvojamā māja tiek izbūvēta tieši konkrētā būvvaldes izvēlētā vietā. Vēl jo lielāku neizpratni rada būvvaldes konstatētās iedibinātās būvlaides mērs - aptuveni 6,5 m. Iedibinātā būvlaide, pat gadījumā, ja tāda ir konstatējama, var būt vienīgi precīzs un konkrēts, nevis aptuvens mērs.

Nav saprotama būvvaldes patvaļīga vēlme konkrētajā lietā nodarboties ar teritorijas plānošanas funkcijas veikšanu, kas nemaz nav tās kompetencē.

[5.7] Pieteicēja viedoklim par būvlaižu tiesiskā regulējuma interpretāciju attiecībā uz konkrēto zemesgabalu piekrīt arī biedrība „Latvijas Teritoriālplānotāju Asociācija" un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Arī departamenta Pilsētvides attīstības pārvalde ir izteikusi viedokli, ka gar /nosaukums B/ielu un /nosaukums A/ielu nebūtu nosakāma iedibinātā būvlaide, kā arī norādījusi, ka iedibinātās būvlaides noteikšanai nepietiek ar vienas esošas ēkas novietojumu.

[6] Būvvalde paskaidrojumos par pieteicēja apelācijas sūdzību uzskata to par nepamatotu un lūdz pieteikumu noraidīt, norādot turpmāk minēto.

[6.1] Atkarībā no apbūves veida un rakstura pašvaldība savos apbūves noteikumos ir tiesīga noteikt dažāda veida būvlaides. Secīgi Rīgas pašvaldībā pastāv arī obligāta būvlaide, proti, apbūves līnija, uz kuras jāizvieto ēka. Attiecīgi obligātas būvlaides gadījumā minimālais un maksimālais attālums no ielas sarkanās līnijas līdz apbūvei sakrīt. Līdz ar to pieteicējam vēl pirms attiecīgā nekustamā īpašuma nopirkšanas bija iespēja iepazīties ar Apbūves noteikumiem, un bija jāapzinās, ka neatkarīgi no tā, kurā Rīgas ielā tiks nopirkts nekustamais īpašums, būvvalde atbilstoši minētajam, izvērtējot būvniecības ieceri, noteiks būvlaides veidu.

[6.2] Jau kopš 1293.gada Rīgā tika noteiktas pašvaldības tiesības ar būvlaidi veidot pilsētvides ainavu, un pilsētas apbūves rakstura veidošana ir attiecīgās pašvaldības arhitekta kompetences jautājums.

[7] Departaments paskaidrojumos par pieteicēja apelācijas sūdzību uzskata to par nepamatotu un lūdz pieteikumu noraidīt, norādot, ka būvvaldes kompetence ir katrā gadījumā atsevišķi vērtēt konkrētās ielas situāciju, kas uzliek par pienākumu, ievērojot Būvniecības likuma 4.pantā minētos būvniecības principus, veidot kopīgu ēku izvietojumu kompozīciju, sakārtojot ielu frontālo līniju, lai tas atbilstu sabiedrības interesēm dzīvot vizuāli sakārtota vidē.

Prasības attiecībā uz vizuāli sakārtotu vidi nav iestādes pašmērķis, bet gan ilgtspējīgas teritorijas attīstības plānošanas modeļa sastāvdaļa, nodrošinot kompaktas apbūves teritorijas tālākveidošanu, un tādējādi samērojot indivīda tiesības uz labvēlīgu vidi kopsakarā ar sabiedrības interesēm par kompakta, paredzama un apkārtējo vidi saudzējoša teritorijas plānojuma izstrādi.

[8] Rīgas dome paskaidrojumos par pieteicēja apelācijas sūdzību uzskata to par nepamatotu un lūdz pieteikumu noraidīt, norādot, ka konkrētajā gadījumā nav konstatēts neviens no zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumiem, kā arī nav konstatējams, ka pieteicēja nemantiskajām tiesībām un ar likumu aizsargātām interesēm nodarīts kaitējums. Turklāt pieteicējs nav pierādījis mantisko zaudējumu esību.

Apstāklis, ka pieteicējs plānojis saņemt būvatļauju un pabeigt būvniecību 2016.gadā, nav atzīstams par pietiekamu pierādījumu mantisko zaudējumu esībai un nepierāda faktu, ka pieteicējam nodarīti mantiskie zaudējumi 9000 *euro* apmērā, kā arī morālais kaitējums 6000 *euro* apmērā, tādējādi nav pamata labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

[9] Pieteicējs iesniedza pieteikuma precizējumus, kur lūdzis atlīdzināt mantiskos zaudējumus 9000 *euro* apmērā par katru būvniecības aizkavēšanas sezonu (likumiskie procenti no kopējas (150 000 *euro*) būves vērtības), proti, uz šo brīdi 18 000 *euro* (par 2016. un 2017.gadu) un morālo kaitējumu 12 000 *euro* apmērā (7000 *euro* - no būvvaldes; 5000 *euro* - no departamenta).

[10] Rīgas dome iesniedza papildus paskaidrojumus, norādot, ka pieteicējs iesniedzis AS „Swedbank" tīmekļa vietnes sadaļas „Būvizmaksu kalkulators" izdruku bez sasaistes ar konkrēto lietu. Proti, minētajā izdrukā nav norādīts, kā tas attiecās uz konkrēto lietu, secīgi, pēc kādiem kritērijiem pieteicējs to ir izmantojis. Būvniecības izmaksu kalkulators sniedz informāciju par būvniecības provizoriskām izmaksām, jo reālās izmaksas būs zināmas, kad pasūtītājs izvelēsies būvniecības ieceri (būves apjoms, konstrukciju sarežģījums, būvizstrādājumi u.c.). Savukārt pieteicējs papildu pierādījumu 1.pielikumā ir pievienojis gan bildes, gan uzņemto video, kas liecina par to, ka būvdarbi nav uzsākti. Līdz ar to pieteicēja norādītie mantiskie zaudējumi ir tikai potenciālās izmaksas būvniecības ieceres realizācijai.

Konkrētajā gadījumā pieteicējam netika izsniegta būvatļauja, līdz ar ko nav pamata runāt par būvniecības izmaksām. Proti, būvvaldes lēmums, ar kuru pieteicējam atteikts izdot būvatļauju, nozīmē, ka šādas būvniecības ieceres realizācija nav pieļaujama.

[11] Būvvalde iesniedza papildus paskaidrojumus, norādot, ka atbilstoši Apbūves noteikumu 2.19.1. un 295.apakšpunktam būvlaidi nosaka, ievērojot arhitektoniski telpisko kompozīciju attiecīgā kvartāla robežās. Līdz ar to pieteicēja papildu pierādījumos sniegtā informācija par būvlaides attālumiem citās adresēs, t.i., nekustamajos īpašumos, kas atrodas ārpus konkrētā kvartāla robežas, neattiecas uz konkrēto lietu un nevar ietekmēt būvvaldes lēmuma pieņemšanu par būvatļaujas izdošanu pieteicēja zemes gabalam.

Būvlaide Rīgas pilsētā tiek noteikta, izvērtējot konkrēto pilsētbūvniecisko situāciju. Proti, ņemot vērā Apbūves noteikumos noteiktās būvvaldes tiesības būvlaides noteikšanā, būvvalde vispirms pārbauda, vai uz konkrēto zemesgabalu ir attiecināmā iedibināta būvlaide, pēc tam būvvalde pārbauda, vai ir ievērota minimālā būvlaide, un tad, vērtējot konkrēto gadījumu, izvērtē un nosaka būvlaides attālumu. Līdz ar to Apbūves noteikumos noteiktais minimālais būvlaides attālums tiek noteikts, ja nepastāv apstākļi (inženiertehniskie, ainaviskie un arhitektoniski - kompozicionālie), kuru dēļ ir jānosaka cits būvlaides attālums.

Pieteicējam tika piedāvāti iepriekš minētie kvartāla apbūves kompocizonālie risinājumi, kā arī otrās apbūves līnijas

frontes izmantošana, tomēr pieteicējs tam nav piekritis.

Motīvu daļa

[12] Administratīvā apgabaliesa, pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms pilnībā.

[13] Pieteicējs ir saņēmis būvvaldes atteikumu izdot būvatļauju jaunas dzīvojamās mājas būvniecībai uz pieteicēja zemesgabala.

Atteikums pamatots ar Būvniecības likuma 15.panta pirmās daļas 3.punktu un trešās daļas 1.punktu.

Būvniecības likuma 15.panta pirmās daļas 3.punkts noteic, ka būvatļauju izdod, ja atbilstoši būvniecību regulējošu normatīvo aktu prasībām ir izstrādāts būvprojekts minimālā sastāvā. Savukārt 15.panta trešās daļas 1.punkts noteic, ka būvatļauju neizdod, ja būvniecības iecere neatbilst šā panta pirmās daļas nosacījumiem vai citām normatīvo aktu prasībām.

Būvvalde atzinusi, ka būvprojektā norādītais būves izvietojums neatbilst pašvaldības saistošajiem apbūves noteikumiem.

Pieteicējs vērsies tiesā ar pieteikumu par atteikuma izdot būvatļauju atzīšanu par prettiesisku un labvēlīga administratīvā akta – būvatļaujas – izdošanu.

Tādējādi apgabaltiesai vispirms ir jāpārbauda, vai pārsūdzētais lēmums ir tiesisks, pēc tam, vai konkrētajā lietā uz lietas izskatīšanas brīdi pastāv būvatļaujas izdošanas priekšnoteikumi.

[14] Lietā galvenais strīds ir par būves plānoto izvietojumu.

Būvprojekts minimālā sastāvā paredz dzīvojamās mājas jaunbūvi 4,3 m attālumā no /nosaukums A/ielas sarkanās līnijas un 15,95 m attālumā no /nosaukums B/ielas sarkanās līnijas.

Būvvalde noteikusi obligāto būvlaidi gan no /nosaukums A/ielas puses, gan no /nosaukums B/ielas puses. Proti, jaunbūvei no /nosaukums A/ielas sarkanās līnijas jāatrodas 3 m attālumā, savukārt no /nosaukums B/ielas sarkanās līnijas 6 m attālumā vai arī uz iedibinātās būvlaides aptuveni 6,5 m attālumā no /nosaukums B/ielas sarkanās līnijas.

Pieteicējs uzskata, ka būvvaldei nav tiesību noteikt konkrētu būves atrašanās vietu zemesgabalā un ka pieteicējam ir saistošs tikai Apbūves noteikumos noteiktais minimālais apbūves attālums no ielas sarkanās līnijas.

Tādējādi apgabaltiesa noskaidros, vai būvvaldes kompetencē ir noteikt būves izvietojumu attiecībā pret ielu sarkanajām līnijām.

[15] Viena no pašvaldības pastāvīgajām funkcijām publisko tiesību jomā ir gādāt par pašvaldības teritorijas attīstību, izstrādājot teritorijas plānojumus (arī apbūves noteikumus) un kontrolējot to ievērošanu (sk. *likuma „Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 13. un 14.punktu, Teritorijas attīstības plānošanas likuma 12.pantu, Būvniecības likuma 7.panta pirmās daļas 1.punktu*).

Būvniecība ir jautājums, kas ietilpst teritorijas plānošanas jomā.

Saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likuma 23.panta otro daļu vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā reglamentē teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, kā arī citus teritorijas izmantošanas nosacījumus un aprobežojumus.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra noteikumu Nr.628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 32.punktu teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos citastarp nosaka apbūves parametrus katrā funkcionālajā zonā un apakšzonā; nosacījumus detālplānojumu un to lokālplānojumu izstrādei, ar kuriem tiek grozīts pašvaldības teritorijas plānojums; citas prasības, aprobežojumus un nosacījumus, ņemot vērā teritorijas īpatnības un specifiku.

Tādējādi vietējo pašvaldību kompetencē ir noteikt prasības apbūvei savā teritorijā saistošo noteikumu veidā.

[16] Vispārīgās prasības vietējā līmeņa teritorijas apbūvei nosaka noteikumi Nr.240.

Viena no vispārīgajām prasībām būvniecībā ir prasība ievērot būvlaides.

Atbilstoši noteikumu Nr.240 129.punktam pilsētās būvlaidi nosaka kā minimālo vai maksimālo attālumu no ielas sarkanās līnijas līdz apbūvei. Esošajās apbūves teritorijās ievēro iedibināto būvlaidi, ja vien tā neatrodas sarkanajās līnijās.

Saskaņā ar noteikumu Nr.240 2.6.apakšpunkta definīciju būvlaide pilsētās un ciemos ir projektētā līnija, kas nosaka minimālo attālumu starp ielas sarkano līniju un tuvāko virszemes būvi.

Minēto noteikumu 2.11.apakšpunkts noteic, ka iedibinātā būvlaide ir ielas frontāla līnija, ko veido esošā apbūve, ja attiecīgā kvartāla robežās vismaz 50 % ēku atrodas uz šīs līnijas.

No minētajām tiesību normām izriet, ka pilsētas teritorijās ar būvlaidi saprot projektēto līniju, no kuras sākot vai uz kuras, virzienā no ielas puses, drīkst izvietot būves. Tātad ar būvlaidi tiek noteikts apbūves minimālais attālums līdz ielai. Pašvaldība var noteikt arī maksimālo attālumu no ielas līdz apbūvei. Tādējādi pašvaldībai ir piešķirta rīcības brīvība jautājumā par apbūves attālumu no sarkanajām līnijām. No pašvaldības tiesībām noteikt minimālo un maksimālo attālumu izriet pašvaldības tiesības noteikt arī konkrētu būves novietojumu, ja šie attālumi sakrīt. Savukārt jau esošās apbūves veidotu līniju sauc par iedibināto būvlaidi.

Būvlaide ir saistīta ar ielas sarkanajām līnijām, kas norobežo ielas izbūvei nepieciešamo teritoriju no apbūvējamās teritorijas. Gan sarkanās līnijas, gan būvlaide nosaka zemesgabala īpašniekam aprobežojumu - pienākumu atturēties no attiecīgās teritorijas apbūves. Taču katram no šiem instrumentiem ir cits mērķis. Proti, teritorija, kuru norobežo sarkanās līnijas, paredzēta ielai un gar to izvietojamo inženierkomunikāciju būvniecībai sabiedrības interesēs. Savukārt būvlaide ir instruments, ar kuru nodrošināt sakārtotu un kvalitatīvu pilsētvidi.

[17] Prasības, kādas jāievēro būves izvietošanai zemesgabalā attiecībā pret ielu sarkanajām līnijām Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā, ietvertas Apbūves noteikumu 3.6. nodaļā „Būvlaide".

Apbūves noteikumu 2.19.apakšpunkts noteic, ka būvlaide ir līnija, kas nosaka attālumu no sarkanās līnijas robežas līdz apbūvei.

Kā redzams, šī būvlaides definīcija nesakrīt ar noteikumos Nr.240 sniegto definīciju, jo tajā nav noteikts, ka attālums ir minimālais attālums no apbūves līdz sarkanajai līnijai.

Vienlaikus Apbūves noteikumu 293.punktā ir noteikts, ka zemesgabalā, kur nav iedibināta būvlaide, minimālā būvlaide ir:

1) 3 m no E kategorijas ielas sarkanās līnijas;
2) 6 m no D kategorijas ielas sarkanās līnijas;
3) 9 m no C kategorijas ielas sarkanās līnijas;
4) 15 m no B kategorijas ielas sarkanās līnijas.

Tādējādi no šīs tiesību normas izriet, ka ar minimālo būvlaidi saprot arī līniju, kas nosaka minimālo attālumu no sarkanās līnijas līdz apbūvei.

Ņemot vērā minēto, kā arī to, ka noteikumiem Nr.240 ir augstāks juridiskais spēks, Apbūves noteikumu būvlaides definīcija ir interpretējama atbilstoši noteikumu Nr.240 2.6.apakšpunktā ietvertajam saturam, proti, ka vispārīgi ar būvlaidi saprot līniju, kas nosaka minimālo attālumu no sarkanās līnijas līdz apbūvei.

[18] Papildus vispārīgai būvlaides definīcijai atkarībā no nepieciešamajiem apbūves kompozicionālajiem risinājumiem Apbūves noteikumu 2.19.apakšpunkts (*Rīgas domes 2013.gada 18.jūnija saistošo noteikumu Nr.219 redakcijā*) paredz arī citus būvlaižu veidus, kurus nosaka lokālplānojumā, detālplānojumā vai plānošanas un arhitektūras uzdevumā (2014.gada 1.oktobrī spēkā stājās Būvniecības likums jaunā redakcijā. Atbilstoši šobrīd spēkā esošajam Būvniecības likumam plānošanas un arhitektūras uzdevumi ir aizstāti ar būvatļaujām jau būvniecības procesa uzsākšanā. Līdz ar to Apbūves noteikumu 2.19.apakšpunktā vārdu „plānošanas un arhitektūras uzdevumā" vietā ielasāms vārds „būvatļaujā").

Apbūves noteikumu 2.19.apakšpunkts paredz šādus būvlaižu veidus:

1) iedibināta būvlaide – ielas (apbūves) frontālā līnija, ko veido esošā vai bijusī apbūve, ja attiecīgā kvartāla robežās vismaz 50% ēku vai piecu zemesgabalu ēkas atrodas uz šīs līnijas;

2) obligātā būvlaide – būvlaides veids, kurā ēkas ielas fasādei jāsakrīt ar būvlaidi;

3) atkāpes būvlaide – kombinēta būvlaide, kur ēkas ielas fasāde sakrīt ar noteikto obligāto būvlaidi, bet zemes līmenī ēkas ielas fasāde veido ne mazāku kā 3 m atkāpi no šīs obligātās būvlaides.

Apbūves noteikumu 294.punkts noteic, ka būvlaides veidu nosaka un būvlaidi precizē būvvalde, izskatot konkrēto būvniecības ieceri. Apbūves noteikumu 293.punktā noteikto būvlaidi būvvalde var palielināt, izvērtējot pilsētbūvniecisko situāciju.

Tātad Apbūves noteikumi paredz četrus būvlaižu veidus: būvlaide, iedibinātā būvlaide, obligātā būvlaide un atkāpes būvlaide. Apbūves noteikumos noteiktie būvlaižu veidi nav pretrunā noteikumiem Nr.240 (sk. sprieduma 16.punktu).

Konkrēts būvlaides veids konkrētam zemesgabalam tiek noteikts attiecīgi lokālplānojumā, detālplānojumā vai būvatļaujā. Tādējādi, ja attiecīgai teritorijai nav izstrādāts detalizētāks plānošanas dokuments - lokālplānojums vai detālplānojums - ar tajā norādītajām piemērojamajām būvlaidēm, būvlaidi nosaka būvvalde, izdodot būvatļauju.

Ievērojot to, ka teritorijas plānošanā pašvaldībai ir liela rīcības brīvība un šī rīcības brīvība lielā mērā izriet no teritorijas plānošanas pamatprincipiem (sk. *Satversmes tiesas 2005.gada 14.decembra sprieduma lietā Nr.2005–10–03 secinājumu daļas 11.punktu, Satversmes tiesas 2004.gada 9.marta sprieduma lietā Nr.2003-16-05 secinājumu daļas 5.punktu*), apgabaltiesas ieskatā šādi saistošo noteikumu nosacījumi apbūves izvietošanai Rīgas pilsētā un šī jautājuma nodošana būvvaldes kompetencē atbilst Teritorijas attīstības plānošanas likumā ietvertajam deleģējumam pašvaldībām pašām noteikt savus apbūves nosacījumus un ierobežojumus, vadoties no attiecīgās teritorijas specifikas, pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģijas - ilgtermiņa attīstības redzējuma, mērķiem, prioritātēm un telpiskās attīstības perspektīvas.

[19] Būvniecības likuma 4.panta 1.punkts noteic, ka būvniecībā ievēro arhitektoniskās kvalitātes principu, saskaņā ar kuru būves projektē, līdzsvarojot būvniecības funkcionālos, estētiskos, sociālos, kultūrvēsturiskos, tehnoloģiskos un ekonomiskos aspektus, kā arī būvniecības ierosinātāja un sabiedrības intereses, dabas vai pilsētas ainavas individuālo identitāti izceļot un organiski iekļaujot kultūrvidē, tādējādi to bagātinot un veidojot kvalitatīvu dzīves telpu.

Būvniecības likuma 7.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunkts noteic, ka likuma izpildei vietējā pašvaldība nodrošina būvniecības procesa tiesiskumu, izveidojot būvvaldi savā teritorijā.

Saskaņā ar Būvniecības likuma 12.panta trešās daļas 1.punktu būvvalde atbilstoši savai kompetencei kontrolē būvniecības procesu un tā atbilstību šā likuma un citu būvniecību regulējošu normatīvo aktu prasībām.

Tādējādi būvvaldes kompetencē, pārbaudot būvniecības tiesiskumu, ietilpst arhitektoniskās kvalitātes principa ievērošanas nodrošināšana. Līdz ar to, ievērojot būvlaides noteikšanas mērķi, būvlaides veida noteikšanas un precizēšanas uzdošana būvvaldei atbilst arī Būvniecības likumā noteiktajai būvvaldes kompetencei.

Arī Rīgas pilsētas būvvaldes nolikuma 3.punktā ir skaidri noteikts, ka būvvaldes darbības mērķis ir kvalitatīvas pilsētvides veidošana un būvniecības procesa tiesiskuma nodrošināšana, realizācija un kontrole Rīgas pilsētā atbilstoši tās teritorijas plānojumam, apbūves noteikumiem un citiem tiesību aktiem.

[20] Apkopojot minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka būvvaldes kompetencē ir noteikt atbilstoši Apbūves noteikumu prasībām būves izvietojuma attālumu no ielu sarkanajām līnijām.

Tā kā katrā konkrētā gadījumā būvvaldei ir dota rīcības brīvība noteikt kāda veida būvlaide piemērojama, rīcības brīvības pareizai izmantošanai iestādei jāizdara lietderības apsvērumi.

Kā norādīts tiesību literatūrā, lietderības apsvērumi ir materiāli apsvērumi, kuru mērķis ir panākt, lai iestāde, izmantojot savu rīcības brīvību, no vairākām iespējamām tiesiskajām sekām izvēlētos tieši konkrētajā gadījumā piemērotākās sekas. Lietderības apsvērumi aptver konkrētajam gadījumam visus nozīmīgos apsvērumus, tostarp arī samērīguma apsvērumus. Taču izsverot lietderību, iestādei jāņem vērā ne vien samērīguma princips, bet arī citi vispārējie tiesību principi un apstākļi (sk. *E.Levits. Ģenerālklauzulas un iestādes (tiesas) rīcības brīvība. Likums un tiesības, 2003, Nr.7*).

Administratīvajai tiesai ir ierobežotas tiesības pārskatīt iestādes apsvērumus rīcības brīvības ietvaros. Tiesa var pārbaudīt tikai to, vai valsts pārvalde, izmantojot savu rīcības brīvību, ir rīkojusies tiesiski. Tiesas pārbaudei nodotās iespējamās rīcības brīvības izmantošanas kļūdas ir: rīcības brīvības neizmantošana, rīcības brīvības pārsniegšana, rīcības brīvības nepareiza izmantošana (sal. *Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta* (turpmāk – Augstākā tiesa) *2010.gada 6.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-673/2010 11.punktu; 2013.gada 30.janvāra sprieduma lietā Nr.SKA-205/2013 10.punktu*).

Pārbaudot, vai konkrētajā gadījumā, nosakot būvlaidi, būvvalde ir rīkojusies atbilstoši normatīvajiem aktiem un nav pieļāvusi rīcības brīvības izmantošanas kļūdas, apgabaltiesa konstatē un secina turpmāk minēto.

[21] No lietas materiāliem izriet, ka apbūvējamais pieteicēja zemesgabals atrodas jauktas apbūves ar dzīvojamo funkciju teritorijā. Tas robežojas ar /nosaukums B/ielu, kas ir D kategorijas iela, un /nosaukums A/ielu, kas ir E kategorijas iela. Teritorijai, kurā atrodas zemesgabals, nav izstrādāts ne lokālplānojums, ne detālplānojums. Tātad atbilstoši Apbūves noteikumu 294.punktam pieteicēja zemesgabalam būvlaides veidu nosaka un būvlaidi precizē būvvalde, izskatot konkrētās būvniecības ieceres dokumentāciju.

Būvvalde konstatēja, ka /nosaukums B/ielas frontē no /nosaukums A/ielas līdz Dikļu ielai kopā ir četri zemes gabali, tostarp pieteicēja zemesgabals, no kuriem esoša apbūve ir diviem zemesgabaliem: ēka /adrese/ ir izvietota uz ielas sarkanās līnijas; ēka /adrese/ ir izvietota ~ 6,5 m attālumā no ielas sarkanās līnijas.

Būvvalde noteica obligāto būvlaidi 6 m no /nosaukums B/ielas sarkanās līnijas.

Vienlaikus būvvalde secināja, ka /nosaukums B/ielas frontālajā līnijā ir konstatējamas iedibinātās būvlaides pazīmes, jo viena no divām ēkām ar esošo apbūvi atrodas uz līnijas aptuveni 6,5 m attālumā no /nosaukums B/ielas sarkanās līnijas, tādējādi pusei no esošās apbūves ir ievērota būvlaide ~ 6,5 m. Līdz ar to būvvalde noteica arī iedibināto būvlaidi, nosakot, ka ēka izvietojama aptuveni 6,5 m no /nosaukums B/ielas sarkanās līnijas.

Apbūves noteikumu 292.1.apakšpunkts paredz, ka iedibināta būvlaide ir prioritāra attiecībā pret būvlaidi, izņemot, ja ir noteikta obligātā būvlaide.

Tādējādi, tā kā konkrētajā gadījumā būvvalde noteikusi obligāto būvlaidi, pieteicēja zemesgabalam /nosaukums B/ielas frontē nav piemērojama iedibinātā būvlaide. Tādējādi būvvalde, piešķirot pieteicējam izvēli, izvietot būvi 6 m vai aptuveni 6,5 m no /nosaukums B/ielas sarkanās līnijas, nav ievērojusi Apbūves noteikumu 292.1.apakšpunktu. Arī būvlaides aptuvena noteikšana ir pretrunā Apbūves noteikumiem, no kuriem izriet, ka būvlaides attālums ir noteikts lielums.

Turklāt būvvalde nepamatoti noteikusi iedibināto būvlaidi. Proti, būvvalde konstatēja, ka /nosaukums B/ielas frontē no /nosaukums A/ielas līdz Dikļu ielai atrodas tikai divas ēkas un katra no tām atrodas dažādos attālumos no /nosaukums B/ielas. Tātad uz būvvaldes noteiktās iedibinātās būvlaides ~ 6,5 m attālumā no /nosaukums B/ielas sarkanās līnijas atrodas tikai viena ēka. Administratīvās apgabaltiesas ieskatā, lai konstatētu iedibinātu apbūves līniju, ir jākonstatē, ka esošo ēku novietojums veido vienu līniju, tātad uz šīs līnijas ir jāatrodas vismaz divām ēkām un tad vēl jāpārbauda vai šīs divas ēkas veido 50 % no visām kvartālā esošajām vai bijušajām ēkām konkrētās ielas frontē. Līdz ar to ēka /adrese/ ~ 6,5 m attālumā no /nosaukums B/ielas sarkanās līnijas viena pati neveido iedibināto būvlaidi.

[22] Būvvalde konstatēja, ka kvartāla robežās /nosaukums A/ielas frontē no /nosaukums B/ielas līdz Dikļu ielai apbūvēti pieci no esošajiem septiņiem zemesgabaliem:

- ēkas /adrese/ un 18 ir izvietotas uz ielas sarkanās līnijas;
- ēka /adrese/ atrodas 36 m no /nosaukums A/ielas sarkanās līnijas;
- ēka /adrese/ atrodas 39 m no /nosaukums A/ielas sarkanās līnijas;
- ēka /adrese/ izvietota daļēji uz /nosaukums A/ielas sarkanās līnijas.

Būvvalde pamatoti atzina, ka nav konstatējama iedibināta būvlaide, jo vismaz 50 % ēku neatrodas uz vienas līnijas.

Būvvalde noteica pieteicēja zemesgabalā obligāto būvlaidi 3 m no /nosaukums A/ielas sarkanās līnijas.

[23] Apbūves noteikumi paredz, ka, izvēloties būvlaides veidu, jāizvērtē konkrētā pilsētbūvnieciskā situācija un jāvadās no nepieciešamajiem apbūves kompozicionālajiem risinājumiem (Apbūves noteikumu 2.19.apakšpunkts, 294.punkts).

Tādējādi būvvalde nevar noteikt būvlaidi patvaļīgi, tai ir jāizpilda Apbūves noteikumos dotos norādījumus un jāveic noteiktu apstākļu izvērtējums pilsētbūvniecības aspektā.

Pilsētbūvniecība ir zinātnes apakšnozare, kurā pēta pilsētu un citu apdzīvoto vietu funkcionālās un telpiskās organizācijas principus gan no plānojuma struktūras, gan no telpiski mākslinieciskā viedokļa, kā arī galvenos attīstības virzienus *(https://www.lzp.gov.lv/index.php?option=com_content&task=view&id=144)*.

Pilsētbūvniecības uzdevums ir veidot pilsētā telpisko organizāciju, kuras pamatā ir arhitektoniski telpiskā kompozīcija, kuru savukārt veido tādi elementi kā ielas, laukumi, dzīvojamās un sabiedriskās ēkas, zemes gabali pie tām, reljefs, utml., šo elementu izkārtojums un savstarpējā sakarība, kas kopumā rada sakārtotu un harmonisku dzīves telpu.

No būvvaldes paskaidrojumiem izriet, ka lēmuma pieņemšanai par būvlaides noteikšanu konkrētajai būvniecība iecerei tiek analizēta konkrētās teritorijas pilsētbūvnieciskā situācija, izvērtēts esošās apbūves izvietojums, plānota apbūves telpiskā kompozīcija gan kvartāla robežās, gan plašākā teritorijā. Respektīvi, izvērtējot konkrēto būvniecības ieceri, tiek noskaidrots kāda šī vieta izskatīsies nākotnē, kā ēka iekļausies apbūves kvartālā, vai ēkas izvietojums nodrošinās vizuālās ielas telpas (publiskās ārtelpas) sakārtošanu. Šo izvērtējumu veic būvvaldes arhitekts ar atbilstošu izglītību teritorijas plānošanā, pilsētbūvniecībā un arhitektūrā.

Būvvalde paskaidro, ka Apbūves noteikumos noteiktais minimālais būvlaides attālums tiek noteikts, ja nepastāv apstākļi (inženiertehniskie, ainaviskie un arhitektoniski – kompozicionālie), kuru dēļ ir jānosaka cits būvlaides attālums. Ēkām nav vienmēr jābūt uz vienas līnijas. Ēkas var būt izvietotas pamīšus, kvartālā tās var būt šahveida, tās var būt brīvajā plānojumā, kad ir saglabājama dabiskā reljefa un koku daudzveidība, novērtējot kā ēka iekļausies kopējā pilsētvidē un kā ilgtermiņā var radīt kvalitatīvu dzīves telpu. Gadījumos, kad grūti nolasīt kompozīciju, būvvalde nosaka minimālo attālumu par obligāto attālumu, jo tas ir vienīgais instruments kā sakārtot ielas telpu ilgtermiņā, lai ēka ar savu novietni sakārtotu ielas telpu.

Izskatāmajā lietā, nosakot obligāto būvlaidi gan /nosaukums B/ielas, gan /nosaukums A/ielas frontē, t.i., nosakot, ka pret ielu vērstajām būves fasādēm ir jāsakrīt ar attiecīgo ielu būvlaidēm, kas atbilstoši Apbūves noteikumiem ir 6 m un 3 m, būvvalde ir pamatojusies uz šādiem apsvērumiem: būvvaldes noteiktās obligātās būvlaides sakārtos ielu vizuālo telpu un pieteicēja dzīvojamās mājas apbūves izvietojums uz noteiktas līnijas radīs pamatu vienotas apbūves līnijas uztverei turpmākā apbūvē.

[24] Būvvalde vērtēja apbūves izvietojumu pret attiecīgo ielas fronti kvartāla robežās. Savukārt pieteicējs uzskata, ka nepieciešams analizēt situāciju /nosaukums B/ielas frontē visa kvartāla ietvaros starp Mežotnes un Dikļu ielu.

No noteikumu Nr.240 2.16.apakšpunkta izriet, ka kvartāls ir pilsētas teritorija, ko pa perimetru norobežo ielas. Šai definīcijai atbilst arī Apbūves noteikumu 2.52.apakšpunkta kvartāla definīcija, kas noteic, ka kvartāls ir teritorija, kas visā tās perimetrā ir norobežota ar sarkano līniju.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa uzskata, ka būvvalde pamatoti vērtēja kvartālu, ko norobežo /nosaukums B/iela, /nosaukums A/iela un Dikļu iela.

Būvvalde norāda, ka ir iespējams skatīt un plānot apbūves telpisko kompozīciju arī plašākā teritorijā vizuālājā skatu perspektīvā, t.i., ielas apbūvi vairāku kvartālu garumā, ja kvartāla robežās izveidotā būvlaide ir vizuāli nolasāms šīs plašākās teritorijas kompozīciju veidojošs elements. Taču būvvalde to nav konstatējusi.

[25] Būvvaldes arhitekts secinājis, ka strīdus kvartālā ir vairāki iespējamie apbūves kompozicionāli risinājumi /nosaukums B/ielas frontē, kurā ir četri zemesgabali, no kuriem viens ir pieteicēja neapbūvētais zemesgabals, divi ir apbūvēti, trešajam (/adrese/) akceptēts būvprojekts ar būvlaidi 6 m. Ievērojot, ka stūra zemesgabalā /adrese/ starp /nosaukums B/ielu un Dikļu ielu galvenā ēka izvietota stūrī uz sarkanās līnijas, secināts, ka kompozicionāli harmoniskāks būtu risinājums, ja pieteicēja zemesgabalā dzīvojamā ēka arī būtu izvietota stūrī uz sarkanās līnijas. Tādējādi veidotos skaidri iezīmēti ielu stūri, kas ļauj vieglāk orientēties pilsētvidē.

Taču būvvalde ir ņēmusi vērā pieteicēja vēlmi apbūvēt zemesgabalu pēc iespējas tālāk no sarkanās līnijas, tāpēc kā atbilstošākais ir izvēlēts risinājums, kad pieteicēja ēka novietojama uz līnijas 6 m attālumā no /nosaukums B/ielas sarkanās līnijas. Šādā gadījumā nākotnē pieteicēja ēka, ēka /adrese/ un ēka /adrese/ atradīsies aptuveni vienādā attālumā no /nosaukums B/ielas sarkanās līnijas (*lietas 2.sējuma 189., 190.lapa*), kas ilgtermiņā kopumā radīs sakārtotu ielas telpu attiecīgajā kvartālā.

Būvvalde ir izvērtējusi arī iespējamo ēkas novietojumu zemesgabala dziļumā uz otrās apbūves līnijas, ņemot vērā potenciāli iespējamo zemesgabala sadalījumu, kas paredzētu otras ēkas būvniecību pieteicēja zemesgabalā uz būvvaldes noteiktās būvlaides 6 m attālumā no ielas, taču pieteicējs šādam risinājuma nepiekrītot (*lietas 2.sējuma 190.lapa*).

Vērtējot /nosaukums A/ielas kvartāla apbūves perspektīvu, būvvalde ņēmusi vērā, ka trijos no pieciem apbūvētajiem zemesgabaliem apbūve risināta pret Dikļu ielu, tādējādi pastāv iespēja šos zemesgabalus sadalīt, izveidojot jaunas apbūvējamās zemes vienības pret /nosaukums A/ielu, ka zemesgabalā /adrese/2011.gadā izsniegta būvatļauja dzīvojamās mājas būvniecībai 3 m no /nosaukums A/ielas sarkanās līnijas un ka jau divi zemesgabali ir apbūvēti sarkanās līnijas tuvumā, tāpēc būvvaldes ieskatā samērīgs ir risinājums pieteicēja zemesgabalam noteikt 3 m obligāto būvlaidi (*lietas*

2.sējuma 190.lapa).

[26] Izvērtējusi lietā konstatētos apstākļus, būvvaldes apsvērumus un pieteicēja argumentus, apgabaltiesa nekonstatē būvvaldes un departamenta rīcības brīvības izmantošanas kļūdas, nosakot būvlaides pieteicēja zemesgabalam.

Kā jau apgabaltiesa iepriekš atzina, būvvalde, izskatot pieteicēja būvniecības ieceri, ir izmantojusi tai piešķirto rīcības brīvību noteikt būvlaides veidu un nav pārkāpusi normatīvajos aktos noteiktās robežas, proti, būvvalde ir rīkojusies tai piešķirtās kompetences ietvaros.

Būvvalde ir korekti izdarījusi lietderības apsvērumus, jo, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, ir ievērojusi prasību veikt pilsētbūvnieciskas situācijas izvērtējumu strīdus kvartālā un apsvērusi dažādus apbūves kompozicionālos risinājumus, vērtējusi esošo un iespējamo apbūvi, tās ietekmi uz publisko ārtelpu perpektīvē.

Būvvalde ir pamatojusi lēmuma nepieciešamību – ielas frontes sakārtošana perspektīvē – un piemērotību leģitīma mērķa – kvalitatīvas pilsētvides veidošana – sasniegšanai.

Izvērstāku pamatojumu obligātās būvlaides izvēlei arhitektoniskās plānošanas kompozīcijas aspektā un to, kāpēc pieteicēja plānotās ēkas novietojums neatbilst būvvaldes redzējumam par dzīvojamās apbūves kompozīju konkrētajā kvartālā, būvvalde ir sniegusi tiesvedības gaitā, papildinot paskaidrojumus ar uzskatāmām vizualizācijām par telpiskās kompozīcijas risinājumiem.

Būvvalde ir izvērtējusi arī citus alternatīvus risinājumus mērķa sasniegšanai – ēkas novietošanu uz /nosaukums B/un /nosaukums A/ielas stūra sarkanajām līnijām vai vēl vairāk zemesgabala dziļumā, vienlaikus atzīstot, ka ar pieteicēja piedāvāto risinājumu ēkas novietnei zemesgabalā attiecībā pret ielu sarkanajām līnijām netiks nodrošināta ielas frontes sakārtošana. Tādējādi būvvalde ir apsvērusi vajadzību noteikt obligāto būvlaidi.

[27] Būvvaldes lēmums noraidīt pieteicēja piedāvāto ēkas novietojuma risinājumu un noteikt obligāto būvlaidi attiecībā pret /nosaukums B/un /nosaukums A/ielu sarkanajām līnijām ierobežo pieteicēja īpašuma tiesības, kuras ietver tiesības brīvi rīkoties ar savu īpašumu.

Satversmes 105.pantā ir paredzēts, ka ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka valstij ir tiesības sabiedrības interesēs ierobežot īpašuma izmantošanu (sk., piemēram, *Satversmes tiesas 2002.gada 20.maija sprieduma lietā Nr.2002-01-03 secinājumu daļu, 2005.gada 14.decembra sprieduma lietā Nr.2005-10-03 8.punktu*). Vērtējot to, vai īpašuma tiesību ierobežojums ir attaisnojams, ir analizējams: 1) vai ierobežojums ir noteikts ar likumu; 2) vai ierobežojumam ir leģitīms mērķis un 3) vai ierobežojums ir samērīgs ar tā leģitīmo mērķi (sk., piemēram, *Satversmes tiesas 2008.gada 22.decembra sprieduma lietā Nr.2008-11-01 9.punktu*).

Vērtējot īpašuma tiesību ierobežojuma attaisnojamību, pirmām kārtām pārbaudāms, vai ierobežojums noteikts ar pienācīgā kārtībā pieņemtu likumu (sal. *Satversmes tiesas 2000.gada 30.augusta sprieduma lietā Nr.2000-03-01 secinājumu daļas 5.punktu*).

Satversmē ietvertās pamattiesību normas iztulkojamas atbilstoši starptautisko cilvēktiesību normām (sk. *Satversmes tiesas 2000.gada 30.augusta sprieduma lietā Nr.2000-03-01 secinājumu daļas 5.punktu*), tāpēc Satversmes tiesa, ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi, ir atzinusi, ka īpašuma tiesību ierobežojumus var noteikt ne tikai ar Saeimas pieņemtu likumu, bet arī citu vispārsaistošu (ārēju) normatīvo aktu, ja vien tas atbilst noteiktiem kritērijiem (sk., piemēram, *Satversmes tiesas 2002.gada 20.maija sprieduma lietā Nr.2002-01-03 secinājumu daļu*). Šādam normatīvajam aktam ir jābūt izdotam, pamatojoties uz likumu, publicētam vai citādā veidā pieejamam un pietiekami skaidri formulētam, lai adresāts varētu izprast savas tiesības un pienākumus, kā arī tam jāatbilst tiesiskas valsts principiem (*turpat*). Tāpat tiesību normai jābūt pietiekami skaidrai, lai persona varētu paredzēt tās piemērošanas sekas (sk. *Satversmes tiesas 2005.gada 7.marta sprieduma lietā Nr.2004-15-0106 22.punktu*).

Apgabaltiesa, pārbaudot būvlaides normatīvo regulējumu un būvvaldes tiesības noteikt obligāto būvlaidi, atzina, ka tās izriet no likuma „Par pašvaldībām", Teritorijas attīstības plānošanas likuma, Ministru kabineta noteikumiem un uz šo normatīvo aktu pamata izdotajiem Apbūves noteikumiem, kuros paredzēta obligātā būvlaide (sk. šī sprieduma 15.-18.punktu). Tādējādi atzīstams, ka ierobežojums – obligātā būvlaide – ir noteikts ar likumu Satversmes 105.panta izpratnē. Minētajam ierobežojumam ir leģitīms mērķis – pašvaldības teritorijas attīstība tā, lai varētu paaugstināt dzīves vides kvalitāti, ilgtspējīgi, efektīvi un racionāli izmantot teritoriju (sk. *Teritorijas attīstības plānošanas likuma 2. un 3.punktu*). Leģitīma mērķa esība savukārt liecina par to, ka īpašuma tiesību ierobežojums ir noteikts sabiedrības interesēs (sk. *Satversmes tiesas 2009.gada 13.februāra sprieduma lietā Nr.2008-34-01 19.punktu*).

Savukārt attiecībā uz samērīguma apsvērumiem, Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir norādījusi (sk., piemēram, *Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2010.gada 29.marta sprieduma lietā Depalle v. France 83.punktu*), ka, vērtējot to, vai starp īpašuma tiesības ierobežojošajiem līdzekļiem un ar īpašuma tiesību ierobežojumu sasniedzamo mērķi ir ievērots saprātīgs samērīgums, valstij ir plaša rīcības brīvība gan attiecībā uz iejaukšanās līdzekļu izvēli, gan novērtējot to, vai iejaukšanās sekas ir attaisnojamas ar vispārējām interesēm ar mērķi sasniegt attiecīgā likuma mērķi. Nepieciešamais līdzsvars nebūs ievērots, ja personai, kuru minētie ierobežojumi skar, būs jāpacieš individuāla un pārmērīga nasta. Šajā sakarā Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir arī vairākkārt norādījusi, ka reģionālā plānošana un vides saglabāšanas politika, kurā dominē sabiedrības vispārējās intereses, piešķir valstij rīcības brīvību, kas ir lielāka nekā tikai attiecīgās civiltiesības (sk. *Augstākās tiesas 2013.gada 30.jūlija sprieduma lietā Nr.SKA-351/2013 23.punktu*).

Ņemot vērā minēto kopsakarā ar konkrētās lietas apstākļiem, apgabaltiesa uzskata, ka ierobežojums, kas pieteicēja

gadījumā izpaužas kā būvvaldes prasība novietot ēku zemesgabalā noteiktā vietā attiecībā pret ielu sarkanajām līnijām, ir attaisnojams ar sabiedrības interesēm kvalitatīvas pilsētvides attīstībā. Tas nav arī pārmērīgs pieteicēja īpašuma tiesību ierobežojums, jo neizslēdz zemesgabala apbūvi, un ir uzskatāms par samērīgu, nodrošinot sabiedrības intereses dzīvot sakārtotā un harmoniskā pilsētvidē. Minētajām sabiedrības interesēm piešķirams lielāks svars iepretim pieteicēja vēlmei brīvi izvēlēties ēkas novietojumu zemesgabalā.

[28] Pieteicējs uzskata, ka nav samērīgi pieteicējam uzspiest ēkas novietni būvvaldes norādītājā vietā, jo pieteicēja zemesgabals neatrodas Rīgas vēsturiskajā centrā vai citā aizsardzības zonā, bet izvietots starp maznozīmīgām D un E kategorijas ielām un no plānošanas viedokļa maznozīmīgā teritorijā.

Apgabaltiesas ieskatā zemesgabala atrašanās Rīgas nomales savrupmāju rajonā nenozīmē, ka uz šo teritoriju nav attiecināmi teritorijas attīstības plānošanas pamatprincipi. Apgabaltiesa piekrīt pieteicējam, ka strīdus kvartālā un tuvējos kvartālos esošā apbūve ir samērā haotiska un nav skaidri nolasāma apbūves kompozīcija. Taču no Bieriņu apkaimes kartes redzams, ka teritorijā ir vēl daudzi neapbūvēti zemesgabali, kas nozīmē to, ka nākotnē, pakāpeniski attīstoties apbūvei, pastāv iespēja sakārtot telpisko vidi, nevis atstāt pilsētvides attīstību šajā rajonā pašplūsmai.

Vienlaikus ir jāņem vērā arī fakts, ka ne pieteicējam, ne tiesai nav speciālas zināšanas pilsētplānošanā, pilsētvides veidošanā, taču tādas ir būvvaldes arhitektam, kurš pieņem lēmumu būvlaides jautājumā, izskatot katru konkrēto būvniecības ieceri. Līdz ar to, izskatot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesa nevar pati izvērtēt konkrēto situāciju no pilsētbūvniecības viedokļa, apsvērt apbūves kompozicionālos risinājumus un atzīt, ka pieteicēja piedāvātais ēkas novietojums attiecībā pret ielu sarkanajām līnijām nodrošinās pilsētvides sakārtošanu attiecīgā kvartāla robežās. Minētais arī atbilst Augstākās tiesas judikatūrai, kas noteic, ka tiesa nevar izvērtēt lietderības apsvērumus iestādes vietā (sk. *Austākās tiesas 2004.gada 7.septembra spriedumu lietā Nr.SKA-120*).

[29] Pieteicējs norāda uz vienlīdzības principa neievērošanu. Pieteicējs ir veicis būvvaldes akceptētu 37 dzīvojamo ēku būvprojektu ģenerālplānu analīzi un konstatējis, ka daudzos gadījumos būves nav izvietotas uz Apbūves noteikumos noteiktajām minimālajām būvlaidēm (*lietas 2.sējuma 69.-74.lapa*), kā to konkrētajā gadījumā no pieteicēja prasa būvvalde.

Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka konkrētajā gadījumā nav pārkāpts Administratīvā procesa likuma 6.pantā paredzētais vienlīdzības princips, saskaņā ar kuru, pastāvot vienādiem faktiskajiem un tiesiskajiem lietas apstākļiem, iestāde un tiesa pieņem vienādus lēmumus (pastāvot atšķirīgiem faktiskajiem vai tiesiskajiem lietas apstākļiem, - atšķirīgus lēmumus).

Būvlaides veida noteikšanas pamatā ir konkrētā kvartāla pilsētbūvnieciskās situācijas analīze un apbūves kompozicionālo risinājumu izvērtējums, bet pieteicēja sniegtā informācija par būvvaldes akceptētajiem apbūves attālumiem no ielu sarkanajām līnijām citos zemesgabalos attiecas uz citiem Rīgas pilsētas kvartāliem un rajoniem, kur katram ir sava atšķirīga pilsētbūvnieciskā un kultūrvēsturiskā situācija. Līdz ar to tos nevar salīdzināt.

[30] Administratīvā procesa likuma 9.pantā nostiprināts patvaļas aizlieguma princips, kas noteic, ka administratīvo aktu var pamatot ar faktiem, kuri ir nepieciešami lēmuma pieņemšanai, un no tiem izrietošiem objektīviem un racionāliem juridiskiem apsvērumiem.

Savukārt Administratīvā procesa likuma 62.panta pirmajā daļā nostiprinātas administratīvā procesa dalībnieka tiesības būt uzklausītam pirms tiek lemts par nelabvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Pieteicējs uzskata, ka būvvalde ir pārkāpusi minētos principus, jo būvvalde neesot ņemusi vērā visus būtiskos faktus. Proti, pieteicējs norāda, ka būvvalde nav ņēmusi vērā pieteicēja zemesgabala konfigurāciju un vērtējusi, vai pieteicējs varēs izpildīt citas būvniecības normu prasības, būvvalde vispār neanalizēja zemes robežu plānu ar apgrūtinājumiem. Tāpat pieteicējs norāda, ka nevēlas būvēt tik tuvu sarkanajām līnijām /nosaukums B/ielas pretējā pusē esošās daudzdzīvokļu mājas dēļ un ka /nosaukums A/ielā augošie bērzi radīšot insolācijas problēmas ēkai.

Atbildot uz šiem pieteicēja argumentiem, Administratīvā apgabaltiesa norāda, ka, izskatot pieteicēja būvniecības ieceri, būvvalde pārbauda visus normatīvajos aktos noteiktos dokumentus, kurus būvniecības ierosinātājs iesniedzis iestādē. Lietā nav strīda, ka pieteicējs iesniedza būvvaldē arī zemes robežu, situācijas un apgrūtinājumu plānu, līdz ar to apgabaltiesai nav pamata apšaubīt, ka būvvalde ir izvērtējusi gan zemesgabala konfigurāciju, gan esošos apgrūtinājumus. Pieteicējs nav norādījis kādus būvniecības normatīvo aktu prasības nevarēs izpildīt, ēku novietojot atbilstoši būvvaldes prasībām. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka pastāv kādi citi tiesiski šķēršļi būvvaldes noteikto būvlaižu ievērošanai.

Jāatzīmē, ka būvvalde ir ņēmusi vērā /nosaukums B/ielas pretējā pusē esošo daudzstāvu dzīvojamo māju un tāpēc noteikusi ēkas novietojumu uz būvlaides, nevis uz sarkanās līnijas. Attiecībā uz bērziem kā šķērsli ēkas būvniecībai uz obligāti noteiktajām būvlaidēm, pieteicējs nav iesniedzis pierādījumus faktam par to negatīvu ietekmi uz ēkas insolāciju.

No pieteicēja apstrīdēšanas iesnieguma (*lietas 1.sējuma 24.-25.lapa*) izriet, ka pieteicējs par gaidāmo atteikumu izsniegt būvatļauju un tā motīviem tika informēts iepriekš. Pieteicējs elektroniski iesniedzis būvvaldei viedokli, kurā pieteicējs pauž, ka viņam ir taisnība un lūdz iestādi ņemt vērā citētās tiesību normas (*lietas 1.sējuma 36.-37.lapa*).

Tādējādi pieteicējs izmantoja tiesības sniegt viedokli. Taču tā kā iebildumi sastāv tikai no tiesību normu citātiem, nav pamatots pieteicēja arguments, ka būvvalde neizvērtēja pieteicēja iebildumus. Būvvaldes lēmumā ir izklāstīti konstatētie fakti, piemērotās tiesību normas un izdarītie secinājumi. Tas, ka šie secinājumi neatbilst pieteicēja paustajam uzskatam par piemērojamo tiesību normu interpretāciju, nozīmē tikai to, ka iestāde nav piekritusi pieteicējam, nevis, ka iestāde nav tos izvērtējusi un nav ņēmusi vērā.

Apkopojot minēto, apgabaltiesa uzskata, ka būvvalde nav pārkāpusi patvaļas aizlieguma principu un uzklausīšanas principu, jo izvērtējusi lēmuma pieņemšanai nepieciešamos apstākļus un uzklausījusi pieteicēja iebildumus.

[31] Pieteicējs uzskata, ka būvvaldes lēmums pieņemts, pārkāpjot administratīvā akta izdošanas termiņu, ka pārsūdzētajā lēmumā nav ietverti apsvērumi par visiem pieteicēja iebildumiem. Tādējādi nav ievērots procesuālā taisnīguma princips.

No lietas materiāliem izriet, ka pirmo reizi pieteicējs iesniedza būvvaldē būvniecības ieceres iesniegumu 2015.gada 30.novembrī (*lietas 1.sējuma 11.-16.lapa*), uz ko saņēma būvvaldes 2015.gada 9.decembra lēmumu Nr.BV-15-8825-ap par atteikšanos izsniegt būvatļauju (*lietas 1.sējuma 18.-19.lapa*), jo nav saņemts Rīgas domes Apstādījumu saglabāšanas komisijas lēmums par atļauju cirst kokus zemesgabalā. 2015.gada 14.decembrī pieteicējs vērsās būvvaldē ar iesniegumu, norādot, ka zemesgabalā netiks cirsti koki, kuru ciršanai nepieciešama atļauja (*lietas 1.sējuma 20.lapa*). Izskatot šo iesniegumu, būvvalde atkārtoti izskatīja pieteicēja būvniecības ierosinājumu un 2016.gada 19.janvārī pieņēma lēmumu Nr.BV-16-517-ap atteikt izdot būvatļauju dzīvojamās mājas būvniecībai. Tieši šo negatīvo administratīvo aktu pieteicējs apstrīdēja departamentam, kurš pieņēma šajā lietā pārsūdzēto lēmumu.

Saskaņā ar Būvniecības likuma 12.panta ceturto daļu par būvatļaujas izdošanu vai atteikumu izdot būvatļauju būvvalde pieņem lēmumu viena mēneša laikā. Tas nozīmē, ka lēmums būvvaldei bija jāpieņem līdz 2016.gada 14.janvārim. Tā kā būvvalde pieņēma lēmumu piecas dienas vēlāk - 2016.gada 19.janvārī, būvvalde ir pieļāvusi procesuālu pārkāpumu administratīvā akta izdošanas procesā.

Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka minētais procesuālais pārkāpums nav būtisks, tas nevarēja ietekmēt atteikuma saturu pēc būtības. Līdz ar to apgabaltiesa atzīst, ka būvvaldes pieļautais procesuālais pārkāpums pats par sevi nevar būt par pamatu būvvaldes lēmuma atzīšanai par prettiesisku.

Izvērtējot pieteicēja apstrīdēšanas iesnieguma argumentus un pārsūdzētā lēmuma pamatojumu, apgabaltiesa secina, ka departaments ir sniedzis atbildes uz būtiskākajiem pieteicēja iebildumiem.

Apkopojot minēto, apgabaltiesa nekonstatē procesuālā taisnīguma principa neievērošanu no būvvaldes vai departamenta puses.

[32] Lai gan apgabaltiesa spriedumā atzina, ka iestāde ir pieļāvusi tiesību normu pārkāpumu, jo nepamatoti noteikusi iedibināto būvlaidi pieteicēja zemesgabalam /nosaukums B/ielas frontē, šis apstāklis pats par sevi nav pietiekams pamats, lai pārsūdzēto lēmumu atzītu kopumā par prettiesisku un konstatētu, ka ir izpildīti visi normatīvo aktu priekšnosacījumi prasītās būvatļaujas saņemšanai. Jāņem vērā, ka vienlaikus ar iedibināto būvlaidi būvvalde noteica arī obligāto būvlaidi, kuras izvēlē apgabaltiesa nekonstatēja rīcības brīvības acīmredzamas izmantošanas kļūdas.

Tā kā pieteicēja iesniegtajā dzīvojamās mājas būvprojektā nav ievērotas būvvaldes noteiktās būvlaides, atzīstams, ka pieteicēja iesniegtā būvniecības dokumentācija neatbilst būvniecības procesu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām.

Līdz ar to pārsūdzētais lēmums ir atzīstams par tiesisku, un pieteicēja prasījums izdot būvatļauju ir nepamatots un noraidāms.

[33] Izvērtējot pieteicēja prasījumu par mantisko zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzinājumu, apgabaltiesa konstatē, ka ar grozījumiem Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likumā (turpmāk – Atlīdzināšanas likums), kas stājās spēkā 2018.gada 1.martā, personiskā kaitējuma un morālā kaitējuma jēdzienu vietā ir ieviests nemantiskā kaitējuma jēdziens un grozītas attiecīgas tiesību normas.

Atlīdzināšanas likuma pārejas noteikumu 8.punktā noteikts, ka šie grozījumi nav piemērojami to lietu izskatīšanā, kurās attiecīgais iesniegums iestādē vai pieteikums tiesā iesniegts līdz šo grozījumu spēkā stāšanās dienai.

Ievērojot minēto, šajā lietā ir piemērojamas Atlīdzināšanas likuma normas, kas bija spēkā pieteicēja pieteikuma iesniegšanas tiesā brīdī.

No Atlīdzināšanas likuma 1.panta pirmās daļas un 4.panta pirmās daļas izriet, ka privātpersonai ir tiesības uz atlīdzinājumu, kas tai nodarīts ar valsts pārvaldes iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai faktisko rīcību.

Tādējādi atlīdzinājuma galvenais priekšnoteikums ir iestādes prettiesiska rīcība, kas tostarp var tikt pieļauta arī administratīvā akta izdošanas procesā.

Pieteicējs lūdz atlīdzināt mantiskos zaudējumus 18 000 *euro* apmērā par katru būvniecības aizkavēšanas sezonu (likumiskie procenti no kopējas (150 000 *euro*) būves vērtības). Tādējādi pieteicējs zaudējumu rašanos tieši saista ar būvatļaujas neizdošanas faktu.

Ņemot vērā to, ka apgabaltiesa pārsūdzēto lēmumu atzīst par tiesisku un nekonstatē priekšnosacījumus būvatļaujas izdošanai, mantisko zaudējumu atlīdzināšanas priekšnosacījums šajā lietā nepastāv, līdz ar to prasījums par mantisko zaudējumu atlīdzinājumu ir noraidāms.

[34] Pieteicējs lūdz atlīdzināt morālo kaitējumu 12 000 *euro* apmērā.

Saskaņā ar Atlīdzināšanas likuma 9.pantu morālais kaitējums šā likuma izpratnē ir personiskais kaitējums, kas izpaužas kā fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums.

Tātad morālā kaitējuma atlīdzinājuma pamats ir nevis jebkurš, bet būtisks tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums. Tāpēc atlīdzinājums nav piešķirams par jebkuru iestādes pieļautu pārkāpumu, bet gan tādu

pārkāpumu, kas radījis būtisku personas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu.

Administratīvā apgabaltiesa atzina, ka būvvalde nepamatoti noteica pieteicēja zemesgabalam obligāto būvlaidi /nosaukums B/ielas frontē un neievēroja administratīvā akta izdošanas termiņu. Vienlaikus apgabaltiesa secināja, ka minētie pārkāpumi nav būtiski un paši par sevi nav ietekmējuši pārsūdzētā lēmuma rezultātu, kuru apgabaltiesa atzina par tiesisku.

Ņemot vērā minēto un izvērtējot pašvaldības pieļautos pārkāpumus un pieteicējas tiesību aizskārumu, apgabaltiesa atzīst, ka prettiesiskā rīcība nav radījusi būtisku pieteicēja tiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteicēja prasījums par morālā kaitējuma atlīdzinājumu ir noraidāms kā nepamatots.

[35] Lai gan pirmās instances tiesa izdarījusi kļūdainus secinājumus par iedibinātās būvlaides noteikšanu /nosaukums B/ielas frontē, pirmās instances tiesas sprieduma rezultāts ir pareizs.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. C/ pieteikumu par Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2016.gada 25.februāra lēmuma Nr.DA-16-236-ap atzīšanu par prettiesisku, par labvēlīga administratīvā akta - būvatļaujas - izdošanu dzīvojamās mājas /adrese/ būvniecībai, par mantisko zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente (*paraksts*) S.Liniņa

Tiesneses (*paraksts*) S.Gintere

(*paraksts*) K.Krastiņa